

alkalmazása az igazgatóság ellen méltánytalan és észszerűtlen volna. Nézetünk szerint az új részvényjogi törvénynek meghatározott szanálási időt (pl. 30 nap) kellene engedélyezni s csak annak eredménytelensége után kötelezni az igazgatóságot a csödkérésre.

Viszont a legnagyobb szigorral kellene sujtani azokat a lelkiismeretlen vezetőket, akik fittyet hánynak a törvény intézkedéseinek s negligálva a részvényesek és hitelezők érdekeit, nemcsak a beteg társaság gyógykezeléséről, de még a kötelező temetéséről sem gondoskodnak. Tudjuk a gyakorlatból: a büntetőjogi szankciók a sok kibuvó miatt nehezen alkalmazhatók ellenük. A magánjogi felelősség is olyképp van megkonstruálva, hogy ugyyszólván teljesen hasznavehetetlen a gyakorlati jogász kezében.

A K. T. 189. §-a szerint magánjogilag felelősek ugyan az igazgatók, ha a törvény határozmányai ellen cselekszenek, de csak „az ebből eredő kárért”. Ez a felelősség nem sokat ér. Közismert bíróságaink azon gyakorlata, mely huzódozik a kártérítési felelősség megállapításától, amihez a konkrét pereknél a causalis nexus bizonyításának rendkívüli nehézsége is járulna, nem is szólva a kár összegéről, amit megállapítani ugyyszólván teljesen lehetetlen. Mert az igazgatóság akkor mulasztja el a csödkérést, amikor a vállalat már passzív, amikor tehát a hitelezőt in abstracto követelésének csak kvótája illeti meg. A kvóta összegének megállapítása céljából bizonyítani kellene a fizetéseképtelenség beálltának pontos idejét és az akkori statust figyelembe véve a szanálási kísérletek befolyását, majd approximativ megállapítandók volnának egy le nem folytatott kényszeregyezségi, illetve csödbeli eljárás költségei, előnyös tételei stb., szóval: a bíróságnak egy ideális kvótát kellene kiszámítani, mert hisz ezt veszttette el a hitelező az igazgatóság mulasztása következtében. A nagy perbeli munkának a valóságban nem annyira egy ideális, mint inkább irreális kvóta volna az eredménye.

Véleményünk szerint az igazgatóságot olyan törvényintézkedéssel lehetne köteletségének lelkiismeretes teljesítésére szorítani, mely őt vétkes kötelességmulasztás esetén a részvénytársaság tartozásaiért egyenes adósként saját vagyonával tenné felelőssé a hitelezőkkel szemben.

Ez minden börtönfenyegetésnél hatékonyabb büntetés volna.

Ifj. dr. Nagy Dezső.

Bírói egyezség perlés nélkül. Számtalan esetben igen hasznos intézménynek bizonyult a Pp. 146. §-ában a felek részére biztosított ama jog, hogy a járásbíró előtt megjelenhetnek és idézés nélkül kérhetik ügyük tárgyalását. Bár jogviták elintézése végett — ítélet nyerése céljából — a felek ilymódon nem igen szoktak jelentkezni, annál gyakoribb az az eset, amikor peren kívül létrejött egyezségüket kívánják a bíróság előtt kötendő egyezséggel szakcionálni; amikor is jegyzőkönyvbe foglaltatják a szóbanforgó jogigény mibenlétét s azután a köztük létrejött egyezséget, melyet perben kötött egyezséghez hasonlóan a bíróság tudomásul véve, bírói egyezség joghatályával ruház fel. Ezzel a rövid utu eljárással a felek jelentékeny idő- és költségmegtakarítással tudják ügyüket elintézni, elérve az egyezséghez képest a jövőben esedékes szolgáltatások biztosítására a legerősebb — bírói — szankciót. De számos esetben a most leirt eljárást használják az érdekelt felek akkor is, amikor — esetleg csak a zálogjog

megszerzése után keletkező követelések előzetes biztosítására — az adós ingóságaira vezetettnek bírói végrehajtást s így pótolják annak az intézménynek hiányát, melyről éppen jelen lap hasábjain történt nemrég „ingó jelzalog” címén említés. (Dr. Varannai István: P. J. 117. 1.)

Ezen intézmény szépen bevált s a felek igénybe vették természetesen nemcsak a járásbírói értékhatáron belül, hanem az azt meghaladó követelések biztosítása végett is. Ennek annál kevésbé volt akadályos mert hiszen az a körülmény, hogy a felek maguk jelentek meg a járásbíró előtt s ott intézték el ügyüket jegyzőkönyv felvétele által, logikailag magában foglalja azt a priust, hogy t. i. ezen ügyre vonatkozólag a járásbíró hatáskörét kikötni kívánták. A többen bennlétén a kevesebb, világos, hogy a bíróság előtt felvett eme jegyzőkönyv feleslegessé kell, hogy tegyen bármiféle előzetes okirati kikötést.

Annál kellemtelenebbül lepett meg a budapesti központi kir. járásbíró köréből beszerzett azon értesülésünk, hogy a csoportvezetők ugy határozta, hogy a bírói egyezség tudomásulvételét megtagadják az esetben, ha az értékhatárt meghaladó ügyben a felek nem mutatják be előzetesen a járásbíró hatáskörét kikötő külön okiratot. Nem nehéz belátni, hogy ez az usus sok esetben súlyos jogi és pénzügyi nehézséget okozhat, mert egyrészt nem állhat mindig módjában a feleknek ily előzetes megegyezés létesítése, másrészt nincs kizárva az sem, hogy az ilyen okirat megfelelő magasabb illeték alá is esik: mindez pedig a felek ügyeinek ilyen módon — perlés nélkül — való elintézését nagymértékben zavarhatja.

Annál kevésbé véljük helytállónak és célszerűnek a központi kir. járásbíró ezen intézkedését, mert nézetünk szerint a Pp. 139. §-a is segítségére lehet a feleknek, hogy a bevezetőben leirt eljárást magukévá tehessek és pedig a járásbírói értékhatárt meghaladó ügyekben is, az előzetes külön kikötés igazolása nélkül.

A felhívott törvényhely intézményesíti ugyanis az u. n. egyezségekre való idézést és pedig tekintet nélkül arra, hogy a kérelmező az értékhatárt meghaladó ügyben kívánja-e az egyezségi tárgyalás megtartását s módot nyújt arra, hogy ily ügyben az ellenérdekű fél megidéztesse s ha köztük egyezség létrejön, az jegyzőkönyvbe foglaltatván, bírói egyezség joghatályával bírjon. Ezek után pedig már csak irodatechnikai kérdéssé válik az, hogy ilyen külön kérelem előterjesztése és idézés kibocsátása nélkül is a kérelmező előállíthassa ellenfelét és vele nyomban megkösse az egyezséget. A bíróság bizonyára nem kívánhatja, hogy a felek előbb várják be, amíg az idézés kimegy s csak akkor jelenjenek meg ügyük formális tárgyalására. Ez a gyakorlat csupán idővesztést és munkatöbbletet jelentene, ami az amogy is tulságosan igénybevett bíróság szempontjából aligha felelhet meg a csoportvezetők intencióinak.

Dr. Fränkel Pál.

A hivatalos lap. Valamikor — aranykoronában talán ugyanakkora előfizetési díjért — teljes szövegében mellékeltek hozzá az országgyűlési naplót, valamint az ország valamennyi közgyűlését és árverési hirdetményét. A viszonyok változásának először az országgyűlési napló esett átalozatául. Utóbb önállósultak a „hivatalos és magánhirdetések” is, kiderülvén róluk, hogy most sokkal könnyebben találja meg őket az, akit netán érdekelnek. Lefejtődött a törvények és szanalási rendeletek sorozata is. Ami a Budapesti Közlönyben ezek után megmaradt, még mindig meglehetősen heterogén. Rendeletek mellett, melyek a jogászt a hivatása által ráparancsolt kényszerűségből érdeklik, olvashatjuk benne —